

Miljøverndepartementet
Postboks 8013, dep
0030 OSLO

Verdalskalk as
Kalkveien 40
7670 Inderøy

Hylla, 12.04.2007

Høringsuttalelse – det norske kvotesystemet for 2008-2012 – utkast til endring av lov om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser.

Det vises til tilsendte høringsnotat og høringsbrev vedr. utkast til endring av lov og kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven) og herved oversendes vår høringsuttalelse til saken.

Om Verdalskalk AS

Vi er en virksomhet som er lokalisert i Verdal og Inderøy kommune i Nord-Trøndelag. Vi har 48 ansatte (51 med lærlinger), fordelt på tre forskjellige anlegg. Bedriften driver med uttak og foredling av kalkstein, med basis i kalksteinsforekomsten i Tromsdalen (Verdal Kommune). Denne forekomsten er betegnet som en av Europas største (2-3 milliarder tonn) og reneste kalksteinsforekomster. Kalkstein fra Tromsdalen er spesielt godt egnet som råstoff til papirproduksjon og dette utgjør i dag over 50 prosent av vårt marked.

De produktene som Verdalskalk produserer, blir markedsført av selskapets tre eiere;

- **Franzefoss Minerals AS.** Har 55% eierandel i Verdalskalk, og er et helnorsk mineralselskap som er blant de ledende innen Norsk kalkbransje.
- **Faxe Kalk AS.** Har 35 % eierandel i Verdalskalk, og er igjen 100 % eid av det belgisk-baserte Lhoist konsernet som er verdens største produsent av brentkalk.
- **Nordkalk Oyj Apb.** Har 10 % eierandel i Verdalskalk og er den ledende aktøren i den nordiske kalkbransjen.

Verdalskalk AS omfattes av klimakvoteloven på grunn av at vi har et anlegg på Hylla i Inderøy kommune, som videreforedler kalkstein til brentkalk og hydratkalk. Dette anlegget betjener i hovedsak det norske markedet, men leverer også ca 40 % av årsproduksjonen til Sverige og Finland.

Anlegget på Hylla har en total produksjonskapasitet på ca 65 000 tonn brentkalk pr år, noe som tilsvarer et CO₂ utslipp på ca 67 860 tonn pr år. Av dette utslippet er ca 72 % prosessrelatert, i og med at det stammer fra CO₂ som spaltes ut av kalksteinen under omvandlingen fra kalkstein (CaCO₃) til brentkalk (CaO)

Våre erfaringer med kvotetildelingen for tidligperioden 2005-2007

I følge høringsnotatet ble 46 av 51 tildelinger for perioden 2005-2007 gjort på bakgrunn av unntaksreglene i loven. Verdalskalk var i den tidlige perioden en av 5 bedrifter som ikke fikk godkjent tildeling etter unntaksreglene. Vi fikk derfor tildelt kvote på bakgrunn av hovedregelen i lovverket (95 % av utslippet i historisk referanseperiode)

Valget av referanseperiode og reglene for bruk av denne perioden, slo svært dårlig ut for vår bedrift. Referanseperioden var for vårt vedkommende preget av store variasjoner i salg og produksjon. Gjennomsnittet ble derfor langt lavere enn anleggets reelle produksjonskapasitet og den mengden kvote vi vil trenge i årene som kommer.

Vi påklagde tildelingen til SFT og senere til MD (Miljøverndepartementet). Bakgrunnen for klagen var at vi mente at regelverket ble fortolket på en måte som vi mener er i strid med lovens intensjon. Tildelingen gav oss uforholdsmessig store kostnader ved å utnytte anleggets reelle produksjonskapasitet. Da den eneste andre norske produsenten fikk medhold i sin klage angående tildeling av kvoter, ble resultatet at vår konkurrent ble gitt et stort konkurransefortrinn i forhold til oss.

Vi fikk ikke gjennomslag for våre klager verken hos SFT eller MD. Det at teknologien vi bruker i produksjonen av brentkalk er det som i EU betegnes som BAT, ble heller ikke tillagt noen vekt under tildelingene eller klagebehandlingen. Tildelingen i tidligperioden gjorde derfor at vi fikk en forverret konkurransesituasjon både nasjonalt og internasjonalt. Det at det i EU og Norge ble tildelt for mye CO₂ kvoter i tidligperioden bidro heldigvis til at prisen på kvoter sankt kraftig, noe som reduserte belastningen betydelig. Vi er imidlertid svært betenkt over hvordan regelverket er utformet og håndhevet i tidligperioden. En videreføring av denne tilnærmingen vil på sikt medføre nedleggelse av den norske brentkalkproduksjonen.

Hovedproblemet med systemet for tildeling av kvoter slik det ble praktisert i tidligperioden, er at systemet er for lite nyansert. Det er basert på en forutsetning om at det finns muligheter for å gjennomføre utslippsreducerende tiltak, noe som i svært liten grad er tilfelle for vår bransje. 72 % av våre utslipp av CO₂ kommer fra prosessen. Dette utslippet er uavhengig av hvilken energibærer som benyttes. utfordringene for vår bransje vil bli kommentert nærmere under neste punkt.

Synspunkter på den foreslåtte endringen i tildelingsmekanismen for klimagass-kvoter.

Det er meget positivt at det legges opp til en differensiering mellom energi og prosessutslipp i den nye allokeringssplanen.

Vi mener imidlertid at Norge burde se på hvordan den Svenske allokeringssmodellen er bygd opp. I Sverige er det gjennomført en undersøkelse av de ulike sektorene i den svenske industrien (kap. 4.1. til 4.5 i den svenske allokeringssplanen for 2008-2012) I denne undersøkelsen konkluderes det med at kalk og sementbransjen fortsatt må særbehandles i forhold til resten av industrien.

Bakgrunnen for dette er at prosessene disse bransjene er bygd på, er av en slik art at utslippsreduksjoner i praksis kun er mulig å oppnå ved å redusere produksjonsvolumet. I tillegg er kalk og sementbransjen i stor grad utsatt for konkurranse fra områdene utenfor EU og den konkurransevridende effekten av kvotetildeling basert på dagens system, blir dermed ekstra kraftig for denne bransjen.

Den norske kalk og sementbransjen bør få de samme vilkårene som lignende industri i Sverige får. Dette vil sikre denne bransjens fortsatte eksistens i Norge i perioden 2008-2012. Dette betyr at følgende særvilkår bør gjøres gjeldende for norsk kalk og sementbransje:

- Tildeling av fri kvote tilsvarende 100 % av utslippene i basisperioden 1998-2001.
- Tildeling av fri kvote for 100 % av forventet økning i utslipp av CO₂ fra prosessen i perioden 2008-2012. Dette innebærer at bedriften må kjøpe kvote for energi-andelen av de økte utslippene i perioden 2008-2012.
- Vilkaaret for å betegne enkelte år i basisperioden som atypiske bør legges på linje med den svenske modellen. Dette innebærer at avviket fra gjennomsnittet må være på minst 10 % for at enkelte år kan betegnes som atypiske. I den norske modellen må avviket være minst 25 % for å kunne betegnes som atypisk.

Dersom Verdalskalk hadde fått tildeling av kvote etter den svenske modellen, ville vi ha fått tildelt kvote for 64 828 tonn for perioden 2008-2012. Tilsvarende tall etter den norske modellen fra tidligperioden var 48 921 tonn. Med en kvotepris på 15 €/tonn vil dette bety at differansen mellom den svenske og norske modellen utgjør ca 1,9 millioner NOK pr år. 1,9 millioner i økte driftskostnader er mye for et anlegg som har en omsetning på 45 millioner. Det vil i praksis si at vi ikke er konkurransedyktige i forhold til svensk kalkindustri.

Tildelingsmodellen er basert på den forutsetningen at forurenseren skal betale og at den økonomiske belastningen kvotekjøp innebærer, skal motivere bedriftene til å gjennomføre utslippsreducerende tiltak.

For vår bransje ligger problemet ved denne tilnærmingen i at det pr i dag ikke er mulig å gjennomføre utslippsreducerende tiltak som har noe særlig effekt da våre utslipp i hovedsak kommer fra prosessen. Disse utslippene kan ikke reduseres ved å endre prosessen. Også for energiutslippene er det svært vanskelig å oppnå utslippsreduksjoner av noe betydning. Det eneste tiltaket som kan gi betydelige utslippsreduksjoner for kalk og sementbransjen er utviklingen av kommersielt tilgjengelig teknologi for fangst og lagring av CO₂. Dette er løsninger som pr i dag ikke er på plass selv for store anlegg som gasskraftverk.

Det vil derfor sannsynligvis ta 10-20 år før slik teknologi er på plass for såpass små bedrifter som vår.

Det nærmeste vi i dag kommer system for fangst og lagring av CO₂ innenfor vår bransje, er produksjon av PCC (kjemisk utfelt kalkstein). Dette er en prosess hvor brentkalk (CaO) reageres med vann og CO₂ i en prosess som har kjemisk utfelt kalkstein (CaCO₃). I denne prosessen bindes produksjonsutslippet fra produksjonen av brentkalk opp igjen. Denne prosessen utføres typisk i PCC-fabrikker som er lokalisert ved sluttbrukeren, som er papirfabrikken. Ca 20-40 % av vår produksjon av brentkalk går i dag til produksjon av PCC. Vi burde ikke være nødt til å kjøpe kvote for produksjonsutslippet fra dette volumet da tilsvarende mengde CO₂ bindes opp igjen ved produksjon av PCC hos kunde. I høringsbrevet legges det stor vekt på regjeringens ønske om å satse på utviklingen av løsninger for fangst av CO₂. I tråd med regjeringens ønske om at virksomhetene kun skal betale for den mengden klimagasser som faktisk slippes ut i atmosfæren, bør prosessutslippet fra produksjon av brentkalk, som skal brukes som råstoff i fremstilling av PCC, fritas for kvoteplikt da det faktisk er et nullutslipp. Et slikt system vil likevel bare være et lite steg på veien mot like konkurransevilkår med resten av Norden. Vi er avhengig av å ha de samme tildelingskriteriene som Sverige og Finland for å opprettholde norske arbeidsplasser. Tildelingen for 2008-2012 bør derfor gi 100 % tildeling til prosessutslipp.

Et annet viktig moment i denne diskusjonen er hva slags alternativkostnad samfunnet påføres ved at vi får økte produksjonskostnader som følge av kvotekjøp. Så lenge det ikke finnes tilgjengelige tekniske løsninger for utslippsreducerende tiltak, er det i realiteten kun tre mulige resultater av kvotesystemet slik det er foreslått videreført i fremtiden:

1. Bedriften pålegges en kraftig økning i produksjonskostnadene, uten at dette gir reduserte utslipp.
2. Bedriften reduserer produksjonen av brentkalk for å redusere den økonomiske belastningen ved kjøp av kvote.
3. Bedriftens produksjon av brentkalk legges ned.

Våre produkter av brentkalk og hydratkalk dekker stort sett behovet i det norske markedet. Produktene brukes blant annet til;

- Rensing av røykgasser fra søppelforbrenningsanlegg og industribedrifter
- Rensing av prosessvann fra bergverksbedrifter og industri.
- Hygienisering av slam fra kloakkrenseanlegg, (første ledd i behandlingen av slammet før det komposteres)
- Kalking av sure vann.

Produktene har også en hel rekke andre bruksområder innefor, landbruk, bygg og anlegg, papirproduksjon, industri og miljø.

Dersom den økonomiske belastningen ved kjøp av kvote blir så stor at vi blir presset til å legge ned produksjonen, vil det norske markedet måtte betjenes av utenlandske produsenter. Dette vil medføre tap av arbeidsplasser i Norge og det vil gi økte miljøbelastninger totalt sett. Det vil bli nødvendig å transportere brent og hydratkalk inn fra utlandet og dette vil medføre økte utslipp fra transporten.

Forekomsten i Tromsdalen er av så god kvalitet at den vil bli brukt til produksjon av brentkalk uansett. Dette vil medføre at vi i økt grad vil bli en råvareleverandør. I tillegg vil det gi økt

miljøbelastning i form av økt transportbehov. Ved produksjon av brentkalk går 44 % av kalksteinens vekt bort i form av CO₂. Det er derfor god miljøpolitikk å produsere brentkalk og hydratkalk nærmest mulig forekomsten. Dette halverer transportbehovet frem til sluttbruker. Skulle en i tillegg bli nødt til å transportere kalkstein til Finland og Sverige, for deretter å transportere brentkalk tilbake for å serve det norske markedet, vil dette gi en ytterligere miljøbelastning fra transporten.

Verdalskalks produkter har en klar miljøprofil og det vil derfor være svært dårlig klimapolitikk både i nasjonal og internasjonal målestokk å gi oss vesentlig dårligere vilkår enn lignende virksomheter i resten av Norden og Europa.

Basert på argumentasjonen ovenfor er regjeringens signal om at det ikke vil bli tildelt gratis kvoter etter 2012, intet mindre enn katastrofal for Verdalskalk. **En slik praksis vil bety at anlegget på Hylla nedlegges 31.12.2012. Dette vil ikke medføre noen miljøgevinster i global målestokk.**

Vi håper at regjeringen vil revurdere deler av den foreslåtte tildelingsmodellen slik at det fremdeles vil være mulig å drive med industri i Norge også etter 2012. Vi håper også at tildelingen for perioden 2008 -2012 blir gjort på en slik måte at den norske kalkindustrien får konkurrere med resten av Europa og Norden på like vilkår. Vi er fullt ut villige til å bidra til å oppfylle Norges Kyoto-forpliktelser, men da må det foreligge gjennomførbare utslippsreducerende tiltak, noe det ikke gjør i dag. Det er meningsløst å påføre bedrifter store ekstra kostnader for å motivere til å gjennomføre utslippsreducerende tiltak som per i dag ikke er teknisk gjennomførbare.

Med vennlig hilsen
For Verdalskalk AS

Håkon Mork
Daglig leder